

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI

JIZZAX POLITEKNIKA INSTITUTI

TASDIQLANDI»

O'quv mashlari bo'yicha prorektor

G'.Egamnazarov

12 2021 y.

“TRANSPORT LOGISTIKASI” KAFEDRASI

**“Intelektual transport vositalarining texnologiyasi”
FANIDAN**

magistraturaning

**70712509– Intellektual transport tizimlari magistratura mutaxassisligi uchun
SILLABUS**

*(Sillabus kafedraning 2021 yil “26” 08” dagi
1-sonli majlisida muhokama qilingan va tasdiqlangan)*

Jizzax-2021 y.

Intellektual transport vositalarining texnologiyasi

Fan sillabusi Jizzax politexnika instituti ilmiy-uslubiy kengashining 2021 yil
"22" 12 dagi 5 - sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

Tuzuvchilar:

Djiyanbayev S. -"Transport logistikasi" kafedrası mudiri t.f.f.d.

Nishonov .A - "Transport logistikasi" kafedrası assistenti

Taqrizchilar:

Rahmatullaev M. -"Transport logistikasi" kafedrası dotsentit.f.n

Djiyanbayev S. -"Transport logistikasi" kafedrası mudiri t.f.f.d

"Transport logistikasi"
kafedrası mudiri
2021-yil "26."08.

t.f.f.d. S.Djiyanbaev

(imzo)

O'quv uslubiy
boshqarma boshlig'i:
2021-yil "22" 12

J.Nasriddinov

(imzo)

Fan nomi:	Intellectual transport vositalarining texnologiyalari
Fan turi:	majburiy
Fan kodi:	ITVT1215
Bosqich:	1
Semestr:	1
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	30
Amaliy mashg'ulotlar	30
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	120
Kreditlar miqdori:	ECTS 6
Baholash shakli:	Imtixon
Fan tili:	O'zbek

Dastur mualliflari:	Djiyanbayev S.
E-mail:	<sdjiyanbaev@bk.ru>
Telefon raqami:	+998933030778
Tashkilot:	Jizzax politexnika instituti "Transport logistikasi" kafedrası
Professor-o'qituvchilar haqida ma'lumot va talabalar bilan ishlash vaqti	Ma'ruzachi Djiyanbayev S.2- bino 1-qavat 107-xona +998905153367 <sdjiyanbaev@bk.ru> Qabul vaqti o'quv haftasining seshanba, payshanba va juma kunlari 15 ⁰⁰ -17 ⁰⁰
	Assistent: A.Nishonov 2- bino 3-qavat 313-xona. Tel.+ +998974309353 nishonov_azizbek@list.ru Qabul vaqti o'quv haftasining seshanba, payshanba va juma kunlari 15 ⁰⁰ -17 ⁰⁰
	Magistrant: M.Valiev 2 bino 3- qavat 313 xona. Tel.+99893 2975566 Begzodclash@gmail.com tanat0402@gmail.com Qabul vaqti o'quv haftasining seshanba, payshanba va juma kunlari 15 ⁰⁰ -17 ⁰⁰

ECTS. 180 auditoriy asoat

Semestr	Ma'ruza	Amaliy mashg'ulot	Laboratoriya	Jamoaviy ish (JI)	Amaliy laboratoriya (MI)	Mustaqil ta'lim (MT)	Jami
1- semestr	30	30	-	-	-	120	180
Jami	30	30	-	-	-	120	180

Kurs haqida qisqacha ma'lumot (QM)

Fanni o'qitishdan maqsad - tayyorlanayotgan keng qamrovli mutaxassisga tashishlarni tashkil etish va logistika sohasida turli xil transportlar xizmatidan foydalanishda axborot, aloqa vositalarining o'rni haqida nazariy va amaliy bilimlar berish, unda fanga, o'z kasbiga qiziqishni orttirish kabi sifatlarni shakllantirishdan iborat.

QM1

Fanning vazifasi - talabalarga transportni boshqarish qonunlarini, yuk va yo'lovchilarni tashish jarayonlarida avtomatik boshqaruv tizimlarini tadbiiq etish yo'llarini, ularning faoliyatiga ta'sir qiluvchi omillarni, intellektual tizimlardan foydalanishni, transport sohasini davlat tomonidan tartibga solish kabi masalalarni, transport jarayonlarni tashkil etish va samarali boshqarish to'g'risidagi statistik ma'lumotlar asosida tahlil qilish va xulosalar chiqarishni, transport sohasini iqtisodiyotga ta'siri to'g'risida xulosalar chiqarishni o'rgatishdan iborat.

Ta'lim natijalari (TN)

TN1	ITTLarini tashkil etishda va rivojlantirishda jahon tajribasi.ITT larni tadbiq etishdagi muhim loyihalari.Transport tarmoqlari tahlilini qila oladi
TN2	Transport oqimlarini boshqarish zamonaviy tizimlarining afzalliklari.Transport vositalarini boshqarish telematik tizimining uch bosqichli ierarxiyasini o'rganadi.
TN3	Yo'l-transport xodisasi xaqida tezkor ma'lumot.Yo'l-transport xodisasini qayd etish qurilmasi.Yo'l xarakati qoidalariga rioyaqilinishi nazoratini tahlil qilaoladi.
TN4	Belgilangan harakat tezligi oshirilganda ogohlantiruvchi qurilmalar.Boshqariladigan yo'l belgilari. Yoritgichli belgilar tamoyillarini o'rganadi.
TN5	Axoli punktlari va avtomagistrallarda yo'l harakatini tashkil etish intellectual tizimlarini o'rganadi
TN6	ITTLaridaaxborotoqimi.Transportaxborotlariniuzatish. RDS-TMC tizimi, DAB raqamliradiouzatishtizimi, WAP uyali aloqatizimi,DSRCqisqamasofauchunaloqatizimi,Internettarmog'iorqaliolinadigantransportaxborotlarinitahlilqiladi.
TN7	Transport vositalariturargohlarinitashkiletishda ITT bo'linmalari. Transportvositalariturargohlarinitashkiletishtiziminingturlisektorlaridatelematikxizmatlarniqo'llashnio'rganadi.
TN8	Yo'lholatinazoratinita'minlashdaITTbo'linmalarini,yo'lsharoitlarini, Avtomobiltransportiishiningsamaradorliginioshirishdagimuhimyo'nalishlarnitahlilqiladi.

Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		Dars soatlari hajmi
M1	Yo'l harakatini tashkil etishning asosiy yo'nalishlari.	2
M2	Yo'l harakatining asosiy tavsiflari.	2
M3	Yo'l transport hodisalari va ularning ko'rsatkichlari.	2
M4	Yo'l sharoitini tavsiflovchi ko'rsatgichlar va ularning harakat xavfsizligiga ta'siri.	2
M5	Avtomobil transportida tashishni boshqarishda iqtisodiy-matematik usullar.	2
M6	Model va modellashtirish. Modellashtirish bosqichlari. Matematik modellashtirishning asosiy tushunchalari.	2
M7	Yo'l harakatini tashkil etishning asosiy yo'nalishlari.	2
M8	Yo'l harakatining asosiy tavsiflari.	2
M9	Yo'l transport hodisalari va ularning ko'rsatkichlari.	2
M10	Yo'l sharoitini tavsiflovchi ko'rsatgichlar va ularning harakat xavfsizligiga ta'siri.	2
M11	Harakatni tashkil etishda "A-H-Y-P-M" tizimining o'zaro bog'liqligi	2
M12	Transport va piyodalar harakatini tavsiflovchi asosiy ko'rsatkichlar	2
M13	Transport oqimining jadalligi va tarkibining o'zgarishi	2
M14	Svetafor obyektini hisoblashda ishlatiladigan asosiy tushunchalar	2
M15	Yo'l transport hodisalari to'g'risidagi ma'lumotlarni yig'ish tizimi	2
Jami:		30

Foydalaniladigan adabiyotlar:

1. John Wang. Information Technologies, Methods, and Techniques of Supply Chain Management. USA, MontclairStateUniversity,2012.–449pages.
2. Asier Perallos. Intelligent Transport Systems: Technologies and Applications. USA.JohnWiley&Sons,2015.–368pages.
3. Mike McDonald. Intelligent Transport Systems in Europe: Opportunities for Future Research. World Scientific Publishing Company,2006.–338pages.
4. E.K. Nagina, V.A. Ищенко. Информационная логистика. Теория и практика. Воронеж,ТипографияVGU,2007. – 192стр. –164стр.
5. B.SH.Omonov. Интеллектуал транспорт тизимлари. О’quvqo’llanma. T.:TAYLQEI,2020. –106bet.

Mashg’ulotlar shakli: amaliy (A)		Dars soatlari hajmi
5-semestr		
A1	Yo’l harakatini tashkil etishning asosiy yo’nalishlari.	2
A2	Yo’l harakatining asosiy tavsiflari. Chorrahaning parametrlarini o’rganish. Orqali ziddiyatli vaziyatlarni kiritish tartibi.	4
A3	Yo’l transport hodisalari va ularning ko’rsatkichlari.	2
A4	Yo’l sharoitini tavsiflovchi ko’rsatkichlar va ularning harakat xavfsizligiga ta’siri.	4
A5	Avtomobil transportida tashishni boshqarishda iqtisodiy-matematik usullar.	2
A6	Model va modellashtirish. Modellashtirish bosqichlari. Matematik modellashtirishning asosiy tushunchalari.	4
A7	PTV Vissim dasturi orqali chorrahaning ziddiyatli vaziyatlarini kiritish.	4
A8	PTV Vissim dasturi yordamida transport oqimini kiritish tartibi.	2
	PTV vissim dasturi yordamida modellashtirilgan chorrahadagi svetaforlarning fazasini yaratish.	2
	Yo’l harakatini tashkil etishning asosiy yo’nalishlari.	2
A9	Yo’l harakatining asosiy tavsiflari. Chorrahaning parametrlarini o’rganish orqali ziddiyatli vaziyatlarni kiritish tartibi.	4
A10	Aholi punktlarida piyodalarning harakatini tashkil etish	2
A11	Piyodalarning o’tish joylari va yo’nalishli transport vositalarining bekatlari	2
A12	O’zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Yo’l harakati qoidalari to’g’risida” 2015-yil 24-dekabrda 370-sonli qarori.	2
Jami		30

- A1-N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashishasoslari (masalalar to'plami). T.: Fan, 2007y. 13-bet
- A2-N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashishasoslari (masalalar to'plami). T.: Fan, 2007y. 15-bet
- A3-N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashishasoslari (masalalar to'plami). T.: Fan, 2007y. 18-bet
- A4-N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashishasoslari (masalalar to'plami). T.: Fan, 2007y. 22-bet
- A4-N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashishasoslari (masalalar to'plami). T.: Fan, 2007y. 27-bet
- A5-N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashishasoslari (masalalar to'plami). T.: Fan, 2007y. 33-bet
- A6-N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashishasoslari (masalalar to'plami). T.: Fan, 2007y. 38-bet
- A7-N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashishasoslari (masalalar to'plami). T.: Fan, 2007y. 42-bet
- A8-N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashishasoslari (masalalar to'plami). T.: Fan, 2007y. 45-bet
- A9-N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashishasoslari (masalalar to'plami). T.: Fan, 2007y. 49-bet
- A10-N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashishasoslari (masalalar to'plami). T.: Fan, 2007y. 52-bet
- A11-N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashishasoslari (masalalar to'plami). T.: Fan, 2007y. 58-bet
- A12-N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashishasoslari (masalalar to'plami). T.: Fan, 2007y. 61-bet
- A13-N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashishasoslari (masalalar to'plami). T.: Fan, 2007y. 65-bet
- A14-N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashishasoslari (masalalar to'plami). T.: Fan, 2007y. 68-bet
- A15-N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashishasoslari (masalalar to'plami). T.: Fan, 2007y. 72-bet
- A16-N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashishasoslari (masalalar to'plami). T.: Fan, 2007y. 76-bet
- A17-N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashishasoslari (masalalar to'plami). T.: Fan, 2007y. 76-bet
- A18-N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashishasoslari (masalalar to'plami). T.: Fan, 2007y. 76-bet

window.edu.ru/resource/215/80215

moodle.dstu.edu.ru/course/view.php?id=2730

www.twirpx.com/file/466324/

--

Mashg'ulotlar shakli: mustaqil ta'lim (MT)		soat
5-semestr		
MT1	Harakatni tashkil etishda "A-H-Y-P-M" tizimining o'zaro bog'liqligi	2
MT2	Transport va piyodalar harakatini tavsiflovchi asosiy ko'rsatkichlar	2
MT3	Transport oqimining jadalligi va tarkibining o'zgarishi	4
MT4	Svetafor obyektini hisoblashda ishlatiladigan asosiy tushunchalar	4
MT5	Yo'l transport hodisalari to'g'risidagi ma'lumotlarni yig'ish tizimi	4
MT6	YTHning vujudga kelishida avtomobilning, haydovchining va yo'lning o'rni	4
MT7	Harakatlanish uchun xavfli yo'l bolaklarini aniqlash usullari	4
MT8	Harakatni boshqarishning texnik vositalari	4
MT9	Yo'l belgilarini har xil yo'l sharoitlarida qo'llash va ular yordamida harakatni tashkil etish	4
MT10	Yo'l belgi chiziqlarini tushirishga qo'yiladigan umumiy talablar	4
MT11	Harakatni tashkil qilishda svetaforlardan foydalanish	4
MT12	Yo'l harakatini tashkil etishning uslubiy asoslari va amaliy tadbirlar	4
MT13	Chorrahalarda xavfsiz harakatni tartibga solishning amaliy tadbirlari	4
MT14	Tartibga solinmagan va tartibga solingan chorrahalarda harakatlanish	4
MT15	Aholi punktlarida piyodalarning harakatini tashkil etish	4
MT16	Piyodalarning o'tish joylari va yo'nalishli transport vositalarining bekatlari	4
MT17	O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Yo'l harakati qoidalar to'g'risida" 2015-yil 24-dekabrda qabul qilingan 370-sonli qarori.	4
MT18	Amaliy dasturlar paketlari (PTV Vissim) orqali tartibga solinmagan va tartibga solingan chorrahalar modelini yaratish.	4
MT19	Harakatni tashkil etishda "A-H-Y-P-M" tizimining o'zaro bog'liqligi	4
MT20	Transport va piyodalar harakatini tavsiflovchi asosiy ko'rsatkichlar	4
MT21	Transport oqimining jadalligi va tarkibining o'zgarishi	4
MT22	Svetafor obyektini hisoblashda ishlatiladigan asosiy tushunchalar	4
MT23	Yo'l transport hodisalari to'g'risidagi ma'lumotlarni yig'ish tizimi	4
MT24	YTHning vujudga kelishida avtomobilning, haydovchining va yo'lning o'rni	4
MT25	Harakatlanish uchun xavfli yo'l bolaklarini aniqlash usullari	4
MT26	Harakatni boshqarishning texnik vositalari	4
MT27	Yo'l belgilarini har xil yo'l sharoitlarida qo'llash va ular yordamida harakatni tashkil etish	4
MT28	Yo'l belgi chiziqlarini tushirishga qo'yiladigan umumiy talablar	4
MT29	Harakatni tashkil qilishda svetaforlardan foydalanish	2
MT30	Yo'l harakatini tashkil etishning uslubiy asoslari va amaliy tadbirlar	2
MT31	Chorrahalarda xavfsiz harakatni tartibga solishning amaliy tadbirlari	2
MT32	Tartibga solinmagan va tartibga solingan chorrahalarda harakatlanish	2
Jami:		120

Foydalaniladigan adabiyotlar:

- MT1- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.: ”O‘zbekiston”, 2002y.13-bet
- MT2- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.: ”O‘zbekiston”, 2002y.15-bet
- MT3- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.: ”O‘zbekiston”, 2002y.18-bet
- MT4- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.: ”O‘zbekiston”, 2002y.23-bet
- MT5- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.: ”O‘zbekiston”, 2002y.27-bet
- MT6- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.: ”O‘zbekiston”, 2002y.29-bet
- MT7- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.: ”O‘zbekiston”, 2002y.31-bet
- MT8- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.: ”O‘zbekiston”, 2002y.34-bet
- MT9- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.: ”O‘zbekiston”, 2002y.37-bet
- MT10- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.: ”O‘zbekiston”, 2002y.40-bet
- MT11- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.: ”O‘zbekiston”, 2002y.44-bet
- MT12- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.: ”O‘zbekiston”, 2002y.50-bet
- MT13- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.: ”O‘zbekiston”, 2002y.55-bet
- MT14- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.: ”O‘zbekiston”, 2002y.60-bet
- MT15- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.: ”O‘zbekiston”, 2002y.63-bet
- MT16- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.: ”O‘zbekiston”, 2002y.67-bet
- MT17- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.: ”O‘zbekiston”, 2002y.75-bet
- MT18- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.: ”O‘zbekiston”, 2002y.81-bet
- MT19- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.: ”O‘zbekiston”, 2002y.87-bet

MT20- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.:
”O‘zbekiston”, 2002y.93-bet

MT21- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.:
”O‘zbekiston”, 2002y.96-bet

MT22- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.:
”O‘zbekiston”, 2002y.99-bet

MT23- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.:
”O‘zbekiston”, 2002y.102-bet

MT24- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.:
”O‘zbekiston”, 2002y.107-bet

MT25- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.:
”O‘zbekiston”, 2002y.112-bet

MT26- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.:
”O‘zbekiston”, 2002y.115-bet

MT27- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.:
”O‘zbekiston”, 2002y.117-bet

MT28- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.:
”O‘zbekiston”, 2002y.121-bet

MT29- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.:
”O‘zbekiston”, 2002y.124-bet

MT30- B.A.Xo‘jaev-Avtomobillarda yuk va passajirlarni tashish asoslari T.:
”O‘zbekiston”, 2002y.130-bet

window.edu.ru/resource/215/80215
moodle.dstu.edu.ru/course/view.php?id=2730
www.twirpx.com/file/466324/

Ta’lim strategiyasi

Avtomobil transportida yuklarni tashishkursini o‘qitish ta’limning kredit tizimi asosida ma’ruza, amaliy va laboratoriya mashg‘ulotlari, videoma’ruzalar, taqdimotlar hamda mavzu bo‘yicha vazifalar va mustaqil topshiriqlarni o‘z ichiga oladi. Ma’ruza, amaliy ishlarga oid o‘quv materiallarda ko‘rsatilgan mavzular bo‘yicha nazariy va amaliy ma’lumotlar beriladi, amaliy ishlarni, mustaqil ishlarni bajarish va natijalarni hisoblash tartibi tushuntiriladi. Kurs bo‘yicha qo‘yilgan o‘quv materiallari talabalar tomonidan mustaqil o‘rganiladi, testlar, amaliy ishlar talabalar tomonidan individual tarzda bajariladi.

Talabalar quyidagi materiallardan foydalanish imkoniga egadirlar:

- Videoma’ruzalar;
- Elektron shakldagi ma’ruza matnlari;
- Har bir mavzuga doir prezentatsiya slaydlari;
- Amaliy va laboratoriya mashg‘ulotlarga doir uslubiy ko‘rsatmalar;
- Har bir dars mavzusi yuzasidan topshiriqlar va mashqlarivamasalalar;
- Elektron shakldagi darsliklar va qo‘llanmalar.

Nazariy mashg'ulotlar davomida, talabaga ma'ruza orqali mavzu yuzasidan kerakli bo'lgan konsepsiyalar yetkazib beriladi. Talabalarga mavzuni yanada mustahkamlashlari uchun prezentatsiyalar, darsliklar, o'quv qo'llanmalari va boshqa o'quv-uslubiy materiallardan foydalanish bo'yicha ko'rsatmalar beriladi. Talabalar mavzuni o'zlashtirish darajasini tekshirish maqsadida, har bir mavzudan so'ng elektron ta'lim platformasida sinov (test) nazoratlaridan o'tadi. Shu yo'l bilan talaba o'zining mavzulardan olgan bilimini tekshirib boradi.

Amaliy va laboratoriya mashg'ulotlarida har bir mavzu bo'yicha masalalar va ko'rsatmalar bo'yicha materiallar, prezentatsiyalar, ko'rsatmalar talabalarga taqdim etiladi, shuningdek, mavzuni o'zlashtirish darajasini tekshirish maqsadida topshiriqlar beriladi. Transport umumiy kursikursining talabalarga "Avtomobil transportida yuklarni tashishfanidan o'quv-uslubiy majmua"da keltirilgan masalalarni mustaqil ishlash talab etiladi.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular(MT) bo'yicha talabalar tomonidan mustaqil ish tayyorlanadi. Mustaqil ta'limni tashkilotishnikafedraning yetakchi professor-

o'qituvchilaritamonidan uslubiy qo'lanma ishlab chiqaladi va assistent o'qituvchi tomonidan anmetodiktavsiya, zaruriy ko'rsatma va bajarilishga qo'yilgan talablartalabalargayetkaziladi. Mustaqil ta'lim oldindan belgilab qo'yilgan grafik asosida qabul qilinadi.

Ma'ruza, amaliy va laboratoriya fanlaridan auditoriya soatining 25 foizini va undan ortig'ini sababsiz qoldirgan talaba yakuniy nazoratlarga qo'yilmaydi. Mashg'ulotlarning barcha mavzularini to'la o'zlashtirgan(qayta o'zlashtirish bilan) talabalarga yakuniy nazoratda ishtirok etishga ruxsat etiladi. Talaba semestr oxirida yakuniy nazorat topshiradi. Yakuniy nazoratda test, topshiriq, yozma va og'zaki shaklda, ishda savol va topshiriqlarning umumiy hajmining 50% mustaqil ta'lim manbalaridan shaklantirilishiga alohida e'tibor beriladi.

Talabalarni baholash

Mazkur Nizom O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 5 iyundagi PQ-3775-son «Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida»gi qaroriga asosan O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2018 yil 26 sentabrda ro'yxatdan o'tkazilgan, (ro'yxat raqami 3069) O'zbekiston Respublikasi Oliy va O'rta Maxsus ta'lim vazirining buyrug'i asosida ishlab chiqildi.

Fan bo'yicha talabalarning bilim saviyasi va o'zlashtirish darajasining Davlat ta'lim standartlariga muvofiqligini ta'minlash uchun quyidagi nazorat turlari o'tkaziladi:

Talabaning fan mavzulari bo'yicha bilim va amaliy ko'nikma darajasini aniqlash va baholash usuli, fanning xususiyatidan kelib chiqqan holda ma'ruza, laboratoriya va amaliy mashg'ulotlarda og'zaki so'rov, test o'tkazish, suhbat, nazorat ishi, kollektivium, uy vazifalarini tekshirish va shu kabi boshqa shakllarda o'tkazilishi mumkin;

oraliq nazorat (ON) - semestr davomida o'quv dasturining tegishli (fanlarning bir necha mavzularini o'z ichiga olgan) bo'limi tugallangandan keyin talabaning nazariy bilim va amaliy ko'nikma darajasini aniqlash va baholash usuli. Oraliq

nazorat bir semestrda ikki marta o'tkaziladi va shakli (yozma, og'zaki, test va hokazo) o'quv faniga ajratilgan umumiy soatlar hajmidan kelib chiqqan holda belgilanadi;

Talabani oraliq nazorat turi bo'yicha baholashda, uning o'quv mashg'ulotlari davomida olgan baholari inobatga olinadi.

yakuniy nazorat (YAN) - semestr yakunida muayyan fan bo'yicha nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni talabalar tomonidan o'zlashtirish darajasini baholash usuli. Yakuniy nazorat asosan tayanch tushuncha va iboralarga asoslangan "Yozma ish" yoki "test" shaklida o'tkaziladi.

ON o'tkazish jarayoni kafedra mudiri tomonidan tuzilgan komissiya ishtirokida muntazam ravishda o'rganib boriladi va uni o'tkazish tartiblari buzilgan hollarda **ON** natijalari bekor qilinishi mumkin. Bunday hollarda **ON** qayta o'tkaziladi.

Oliy ta'lim muassasasi rahbarining buyrug'i bilan monitoring va ichki nazorat bo'limi rahbarligida tuzilgan komissiya ishtirokida **YAN** ni o'tkazish jarayoni muntazam ravishda o'rganib boriladi va uni o'tkazish tartiblari buzilgan hollarda **YAN** natijalari bekor qilinishi mumkin. Bunday hollarda **YAN** qayta o'tkaziladi.

Baholash turlari hamda mezonlari haqidagi ma'lumotlar talabalarga professor-o'qituvchilar tomonidan fan bo'yicha birinchi mashg'ulotda e'lon qilinadi.

Talabalarning fan bo'yicha o'zlashtirishini aniqlash uchun quyidagi baholash turlari o'tkaziladi:

Oraliq baholash – semestr davomida talabaning fan o'quv dasturini tegishli tugallangan bo'lim(lar)ini o'zlashtirishini baholash usuli. **ON** soni (bir semestrda 2 tadan oshmasligi lozim) va shakli (suhbat, yozma ish, og'zaki so'rov, test o'tkazish, kollokvium, nazorat ishi va hokazo) fan xususiyati va unga ajratilgan umumiy soatlar hajmidan kelib chiqqan holda belgilanadi;

Yakuniy baholash – semestr yakunida talabaning muayyan fan bo'yicha nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirishini baholash usuli. U asosan tayanch tushuncha va iboralarga asoslangan yozma ish, og'zaki so'rov, test o'tkazish shakllarda o'tkaziladi.

Yakuniy nazorat turini o'tkazish va mazkur nazorat turi bo'yicha talabaning bilimini baholash o'quv mashg'ulotlarini olib bormagan professor-o'qituvchi tomonidan amalga oshiriladi.

Tegishli fan bo'yicha o'quv mashg'ulotlarini olib borgan professor-o'qituvchi yakuniy nazorat turini o'tkazishda ishtirok etishi taqiqlanadi.

Yakuniy nazorat turini o'tkazishda kelishuv asosida boshqa oliy ta'lim muassasalarining tegishli fan bo'yicha professor-o'qituvchilari jalb qilinishi mumkin.

Yakuniy nazorat turini o'tkazish shaklida tegishli fan bo'yicha kafedra tomonidan belgilanadi.

Yakuniy nazorat turini oliy ta'lim muassasasining tegishli fakultet dekaniyati o'quv-uslubiy bo'lim tomonidan ishlab chiqiladigan hamda o'quv ishlarini bo'yicha prorektor tomonidan tasdiqlanadigan Yakuniy nazorat turlarini o'tkazish jadvaliga muvofiq o'tkaziladi.

Oliy ta'lim muassasasi rahbarining buyrug'i bilan ta'lim sifatini nazorat qilish bo'limi yoki o'quv uslubiy boshqarma boshlig'i rahbarligida tuzilgan komissiya ishtirokida yakuniy nazoratni o'tkazish jarayoni davriy ravishda o'rganib boriladi va

uni o'tkazish tartiblari buzilgan hollarda, yakuniy nazorat natijalari bekor qilinadi hamda yakuniy nazorat qayta o'tkaziladi.

Oraliq nazorat			
1.	1-NAZORAT.	5	Semestrning 9–haftasi
2.	2-NAZORAT.	5	Semestrning 11–17 haftalar oralig'ida
Yakuniy nazorat		5	Semestrning oxirgi ikki haftasida

Yakuniy nazoratni “Yozma ish” asosida o'tkazish MEZONI

Talabalar fandan yakuniy nazoratni test topshiriqlari yoki “Yozma ish” usulida topshiradilar va ularni o'zlashtirish ko'rsatkichi 2 (qoniqarsiz), 3 (qoniqarli), 4 (yaxshi), 5 (a'lo) baholanadi. Agar yakuniy nazorat “Yozma ish” usulida amalga oshirilsa, sinov ko'p variantli usulda o'tkaziladi. Har bir variant 3 ta nazariy savol va 1 ta amaliy topshiriqdan iborat.

Har bir nazariy va amaliy savolga yozilgan javoblar bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichi 2 (qoniqarsiz), 3 (qoniqarli), 4 (yaxshi), 5 (a'lo) oralig'ida baholanadi. Berilgan har bir savolga javob yozilmasa, noto'g'ri javob yozilsa yoki o'quv adabiyotidan so'zma-so'z ko'chirib yozilsa, amaliy topshiriq shartida belgilangan amallar bajarilmasa, iqtisodiy hodisa va jarayonlarga ta'sir etuvchi omillar aniqlanmasa, xulosa yozilmasa o'zlashtirish ko'rsatkichi 2 baho bilan baholanadi. Yozma sinov bo'yicha umumiy o'zlashtirish ko'rsatkichini aniqlash uchun variantda berilgan savollarning har biri uchun yozilgan javoblarga quyilgan o'zlashtirish baholari qo'shiladi va yigindi talabaning yakuniy nazorat bo'yicha o'zlashtirish bahosi hisoblanadi va o'zlashtirish umumiy ko'rsatkichi 2 (qoniqarsiz), 3 (qoniqarli), 4 (yaxshi), 5 (a'lo) bilan baholanadi.

Yakuniy nazoratni “Test topshiriqlari” asosida o'tkazish MEZONI

Agar yakuniy nazorat “Test topshiriqlari” asosida amalga oshirilsa, sinov ko'p variantli usulda kompyuter sinflarida o'tkaziladi. Har bir variantda 30 tadan test topshirig'i bo'lib, talabaga savollarning javobini belgilash uchun 30 daqiqa vaqt beriladi. Har 30 ta testdan 18-20 ta to'g'ri javob uchun 3 (qoniqarli) baho, 21--26 ta to'g'ri javob uchun 4 (yaxshi) baho, 27-30 ta to'g'ri javob uchun 5 (a'lo) baho bilan baholanadi.

Joriy, oraliq va yakuniy nazorat ballari quyidagicha taqsimlanadi:

Topshiriq	Maksimal ball	
Topshiriq1*	5	Joriy nazorat bo'yicha maksimal 5 baho
Topshiriq2*	5	
Topshiriq3*	5	
Topshiriq4*	5	
Topshiriq5*	5	
Topshiriq6*	5	
Mustaqil ish	5	5

Oraliq nazorat bo'yicha maksimal ball	5	5
Yakuniy nazorat bo'yicha maksimal ball	5	5
Jami:	5	5
<p>Izoh*</p> <p>1.Topshiriq-Bir oyda avtomobillarning liniyadagi avtomobil-soatlari (AT_{ish}) hisoblansin.</p> <p>2.Topshiriq-Avtomobilning ekspluatatsion harakat tezligi (V_e) hisoblansin.</p> <p>3.Topshiriq-Bir kunlik umumiy bosib o'tilgan masofa (l_k) aniqlansin.</p> <p>4.Topshiriq- Agar yuk ortish-tushirish vaqti 18 minutga kamaytirilsa, avtomobil bir kunda necha tonna ko'p yuk tashiydi?</p> <p>5.Topshiriq-Birkundatashilgan yuk hajmivabajarilgan transport ishihisoblansin.</p> <p>6.Topshiriq- Birsoatdatashilgan yuk hajmivabajarilgan transport ishihisoblansin.</p>		

Talabalarbiliminibaholashmezonlari
JADVALI

Ball	Baho	Talabalarning bilim darajasi
5	A'lo	talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda
4	Yaxshi	talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda
3	Qoniqarli	talaba olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda
2	Qoniqarsiz	talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda

Asosiy va qo‘shimcha o‘quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari

Asosiy adabiyotlar

1. B.A.Xo‘jaev “Yagona transport tizimi va har xil transportlar o‘zaro yondoshuvi”. T.”Mehnat”, 2004 y.
2. Galaburda V.G. i dr. Edinayatransportnayasistema. M.: Transport, 2001. – 303 s.
3. N.A.Troitskaya, A.B.Chubukov. “Edinayatransportnayasistema”, M.: “Akademiya”, 2003 g. «Akademiya», 2003. — 240 s.
- 4.Ester A. Hoel.«Transportation Infrastructure Engineering. A Multimodal Integration», 2011

Ko‘shimch aadabiyotlar

1. SH.Mirziyoev. Erkin va farovon demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: O‘zbekiston, 2016.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha Harakatlar strategiyasi” to‘g‘risidagi Farmoni (“Xalqso‘zi”, gazetasi, 2017 yil, 8 fevral)
3. SH. Mirziyoev. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarin ita‘minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. T.: O‘zbekiston, 2017.
4. I.YA.Aksenov “Edinayatransportnayasistema”. M.:“Высшаяшкола”,1993 g.

Internet saytlari

<http://do.gendocs.ru/docs/index-180206.html>
window.edu.ru/resource/215/80215
moodle.dstu.edu.ru/course/view.php?id=2730
www.twirpx.com/file/466324/